

Національна Академія статистики, обліку та аудиту (НАСОА)

Національний Центр Обліку та Аудиту (НЦОА)

ПРОГРАМА

освітнього заходу з безперервного професійного навчання аудиторів

«Інструменти аудиторської практики: фінансовий аналіз»

Київ 2026

Укладачі програми:

Костирко Р. О. – д.е.н., професор, професор Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту, м. Київ

Лубенченко О. Е. – д.е.н., професор, завідувач Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики обліку та аудиту, м. Київ

Лектори:

Костирко. – д.е.н., професор, професор Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту, м. Київ

Лубенченко О. Е. – д.е.н., професор, завідувач Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики обліку та аудиту, м. Київ

Програму розглянуто, затверджено та рекомендовано до друку Методичною радою Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту (протокол № 4 від 30.04.2026р.)

ЗМІСТ

ВСТУП..... 3

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ З БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ АУДИТОРІВ..... 4

ФОРМА БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ..... 4

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ..... 4

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ..... 5

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА 6

ВСТУП

Актуальність. Фінансовий аналіз є одним із ключових інструментів професійного судження аудитора, оскільки дозволяє глибше зрозуміти фінансовий стан, динаміку діяльності та ризики підприємства. В умовах зростання складності бізнес-моделей, нестабільності економічного середовища та посилення вимог до якості аудиту значення аналітичних процедур суттєво зростає.

Міжнародні стандарти аудиту (зокрема МСА 315, 520, 570) прямо визначають фінансовий аналіз як обов’язковий елемент оцінки ризиків, планування аудиту та формування висновків. Саме результати аналітичних процедур допомагають аудитору виявляти нетипові тенденції, потенційні викривлення, ознаки шахрайства та проблеми з безперервністю діяльності.

Для українських аудиторів актуальність теми посилюється також змінами у регуляторному середовищі, підвищенням вимог до професійної компетентності та очікуваннями користувачів фінансової звітності щодо більшої прозорості й обґрунтованості аудиторських звітів. Ефективне застосування фінансового аналізу сприяє підвищенню якості аудиту, зміцненню довіри до професії та забезпеченню відповідності міжнародним практикам.

Впровадження звітності зі сталого розвитку в найближчому майбутньому в Україні потребує розроблення та адаптації нових методик для оцінювання того, як нефінансові (екологічні, соціальні фактори, корпоративне управління (ESG)) фактори впливають на фінансовий стан, результати діяльності та перспективи підприємств. Відповідно, роль фінансового аналізу значно розширюється, ніж у класичному аудиті фінансової звітності.

Практичне значення для аудиторів: підготовка до впровадження в діяльність аудиторських фірм ефективних інструментів збору аудиторських доказів при проведенні аудиту фінансової та нефінансової звітності, в тому числі звітності зі сталого розвитку, застосовування на практиці вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Міжнародних стандартів аудиту, надання аудиторських послуг з розширеним використанням сучасного інструментарію - фінансового аналізу.

Предметом освітнього заходу за темою «Інструменти аудиторської практики: фінансовий аналіз» є наукові тенденції і практичні засади (організаційно-регламентні, методичні, інформаційні) застосування аналітичних процедур оцінювання фінансового стану в процесі виконання аудиторських завдань та надання інших аудиторських послуг суб'єктів господарювання різних масштабів та видів діяльності.

Метою освітнього заходу за темою «Інструменти аудиторської практики: фінансовий аналіз» є формування системи знань про методичні та організаційні особливості оцінювання фінансового стану суб'єкта господарювання як складової аналітичних процедур збору аудиторських доказів під час аудиту та при наданні інших аудиторських послуг.

Завдання освітнього заходу: удосконалити знання аудиторів з питань фінансового аналізу звітності клієнтів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ З БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ АУДИТОРІВ

«Інструменти аудиторської практики: фінансовий аналіз»

№	Назва розділу теми/змістовна наповнюваність	Кількість годин
1	**1. Місце фінансового аналізу в професійному аудиті.** 1.1. Зміст, предмет та завдання фінансового аналізу. Основні принципи фінансового аналізу. Методичне забезпечення фінансового аналізу. Характеристика методу фінансового аналізу. 1.2. Економіко-логічні методи та прийоми фінансового аналізу, особливості їх застосування при виконанні аудиторських завдань та наданні аудиторських послуг з фінансового аналізу. 1.3. Інформаційна база та організаційні засади фінансового аналізу. Характеристика економічної інформації. 1.4. Фінансовий аналіз у звітності зі сталого розвитку	2
2	**2.Аналіз результативності діяльності суб'єкта господарювання** 2.1. Аналіз формування фінансових результатів. Аналіз складу та динаміки прибутку. 2.2. Факторний аналіз фінансових результатів. 2.3. Методика оцінки рентабельності підприємства: активів (ROA), власного капіталу (ROE), інвестицій (ROI) та продажів (ROS). 2.4. Аналіз розподілу та ефективності використання чистого прибутку.	2
3	**3. Аналіз грошових потоків.** 3.1. Аналіз руху грошових коштів за видами діяльності.	2

	3.2. Методика оцінки ефективності формування грошових потоків. 3.3. Методи оцінки руху грошових: прямий і непрямий методи.	
4	**4. Аналіз джерел формування та ефективності використання капіталу**. 4.1 Аналіз власного капіталу. 4.2. Аналіз позикового капіталу. 4.3 Методика оцінювання вартості капіталу підприємства та оптимізація його структури. 4.4. Методика оцінки ефективності використання капіталу.	2
5	5. **Аналіз інвестиційної діяльності.** 5.1 Аналіз інвестицій (капітальних, фінансових). 5.2. Моделі оцінки вартості цінних паперів. Оцінювання інвестиційної привабливості цінних паперів. 5.3. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів.	2
6	**6. Комплексний аналіз на основі загальної оцінки вартості підприємства** 6.1. Організація процесу проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства. 6.2. Методи оцінки вартості підприємства. **6**.3. Комплексна оцінка реальної вартості підприємства та визначення умов дотримання принципу безперервності діяльності підприємства	2
7	**7. Аналіз та прогнозування фінансово-господарської діяльності.** 7.1. Використання моделей динамічного прогнозування фінансових показників. Аналіз резервів зростання економічного потенціалу підприємств. 7.2. Оцінка достовірності та якості прогнозної інформації. 7.3. Прогнозні фінансові звіти. 7.4. Верифікація прогнозних фінансових звітів. Процедури збору аудиторських доказів щодо дотримання припущення безперервності діяльності в ході аудиту фінансової звітності підприємства відповідно до МСЗНВ 3400 «Перевірка прогнозної фінансової інформації»	2
8	**8. Узагальнення, використання та оформлення результатів фінансового аналізу в аудиторській практиці. Забезпечення менеджменту якості аудиторських послуг.** 8.1. Застосування фінансового аналізу в процесі виконання завдань з надання впевненості . 8.2. Оцінка результатів роботи групи із завдання. Використання результатів фінансового аналізу у якості аудиторських доказів для формування думки аудитора.	2
	Усього	**16**

ФОРМА БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ: очна, дистанційна

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ: м. Київ, вул. Підгірна, 1, zoom- конференції, он-лайн

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

За результатами навчання слухачі мають знати:

✓ форми та методи застосування фінансового аналізу при проведенні аудиту фінансової звітності;

✓ основний методичний інструментарій фінансового аналізу для оцінювання поточного стану та прогнозування фінансових показників;

✓ особливості застосування аналітичних процедур збору аудиторських доказів в ході виконання аудиторських завдань;

✓ напрями узагальнення, використання та оформлення результатів фінансового аналізу та шляхи забезпечення менеджменту якості аудиторських послуг.

За результатами навчання слухачі мають вміти:

✓ отримувати аудиторські доказів за допомогою аналітичних процедур;

✓ використовувати методичні прийоми фінансового аналізу на різних етапах аудиту;

✓ застосовувати на практиці інструменти аналізу фінансового стану, грошових потоків та фінансових результатів підприємств-клієнтів;

✓ використовувати комплексні методики прогнозування та рейтингових оцінок;

✓ узагальнювати, використовувати та оформлювати результати фінансового аналізу;

✓ забезпечувати належний рівень якості аудиторських послуг.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19 станом на 01.01.2025 (дата звернення: 05.12.2025).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996- XIV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14 станом на 01.01.2025 (дата звернення: 05.12.2025).
3. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління: наказ Міністерства фінансів від 7 грудня 2018 р. № 982 URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text (дата звернення: 06.02.2023)
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. IAASB. 2021. Ч. I–III. Міністерство фінансів України. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/international_quality_control_standards_quality_management_audit_review_other_assurance_and_related_services-779 (дата звернення: 05.12.2025).
5. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EU of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/ EEC. (2013). Official Journal of the European Union, 56, 19–76. Retrieved December 26, 2022 from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2013:182:FULL&from=EN(дата звернення: 05.12.2025).

6. Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2013/34/EU, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Regulation (EU) No 537/2014, as regards corporate sustainability reporting URL:https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0189 (дата звернення: 20.12.2025)

7. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464&qid=1734698896151 (дата звернення: 05.02.2026).
8. Костирко Л.А., Терещенко О.О., Костирко Р.О. Вартісно-орієнтоване управління фінансами підприємств : [навч. посібник] : Л.А. Костирко, О.О. Терещенко, Р.О. Костирко, О.О. Середа – Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. – 405 с.

9. Костирко Р.О., Костирко Л.А., Лубенченко О.Е., Чернодубова Е. В. Інтегрована корпоративна звітність.3-тє вид., перероб. і доп. –Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. – 368 с.
10. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ О.Е. Лубенченко, Р.О. Костирко Київ: НАСОА, 2023. – 170 с.

11. Lidiya Kostyrko, Liudmyla Zaitseva, Ruslan Kostyrko, Tetiana Solomatina, Olha Lubenchenko PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A TOOL FOR FINANCIAL SUPPORT OF THE ENERGY SECTOR IN UKRAINE: ANALYSIS, MECHANISM, FINANCIAL REPORTING. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(55), 180–198. URL :https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4285.

12. Костирко Р.О. Аудит безперервності діяльності підприємств. *Часопис економічних реформ* 2023. № 2(50). С. 49–59.
13. Костирко Р. О., Юрченко О. С. Організаційно-методичне забезпечення аудиту безперервності діяльності підприємств. *Часопис економічних реформ.* 2024. № 2 (54). С. 45–53.
14. Костирко Р.О. Внутрішній контроль резервів забезпечення безперервності діяльності підприємства в умовах невизначеності: методичні засади, організація, аналіз. *Часопис економічних реформ*. – 2025. – № 2 (58).– С.76-87.
15. Костирко Р.О. Комплексна оцінка ризику в аудиті фінансової звітності: методичні аспекти та забезпечення якості. *Економіка та суспільство*. Електронний журнал., 2025 №76. URL : https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6233/6176.
16. Костирко Р.О. Обліково-аналітичне та методичне забезпечення аудиту прогнозної фінансової звітності: інструментарій та процедури. *Часопис економічних реформ*. – 2026. – № 1 (61).– С.50-59.
17. Лідія Костирко, Тетяна Соломатіна, Руслан Костирко, Людмила Зайцева, Елеонора Чернодубова. Комплексний аналіз ризику як інструмент вибору фінансової стратегії аграрних підприємств в умовах невизначеності: методи, оцінка, аудит // *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice,* 2024. 5(58), 207–224. (Scopus) https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.58.2024.4586
18. Shkromyda, V., Gnatiuk, T., Shkromyda, N., Vasylyuk, M., & Lubenchenko, O. (2025). Sustainable Development in Business Reporting: From Chaos to Structured Accounting Data.

Journal of Lifestyle and SDGs *Review*, 5(1), e03879. https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n01.pe03879

19. Лубенченко О. Е., Шульга С. В. Міжнародний стандарт із забезпечення сталого розвитку (ISSA) 5000. Оцінка сталості і фінансового стану суб'єктів господарювання у практиці аудиторських фірм The International Standard on Sustainability Assurance (ISSA) 5000. The Assessment of Sustainability and Financial Performance of Business Entities in the Practice of Auditing Firms *Статистика України.* 2025. No 2. С. 118-126. Doi: 10.31767/su.2(109)2025.02.12

20. Lubenchenko O. Sustainable Development Reporting: Challenges or Opportunities for Auditors? *Статистика України*. 2025. No 1. С. 99–116.

21. Міжнародні стандарти контролю якості і аудиту: навчальний посібник / О. Е. Лубенченко, Р. О. Костирко, Л. А. Костирко; 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ : НАСОА, 2025. – 302 с.